

'De 27 regeringen overtuigen wordt het moeilijkste'

Of het nu om kleurcodes, de Green Deal of de eerbiediging van de rechtsstaat gaat, de lidstaten meekrijgen blijft volgens Europees commissaris voor Justitie Didier Reynders de grootste uitdaging voor de Commissie.

KRIS VAN HAVER

Ursula Von der Leyen heeft de touwtjes in haar Europese Commissie stevig in handen. De Commissie werkt collegiaal: uit de biecht klappen wordt niet geapprecieerd. Het is een aanpassing voor Didier Reynders, die gepokt en gemazeld is in het veel loslippigere Belgische politieke landschap.

De Belgische eurocommissaris voor Justitie verdedigt als trouwe soldaat de State of the Union van zijn voorzitter. Het is de rol van de Commissie ambitie te tonen en een visie

te ontwikkelen. 'Al merkt hij tussen neus en lippen op dat die groene plannen in België het debat over de kerncentrales zullen aanwakkeren.

'Het moeilijkste bij dergelijke ambities is de lidstaten op een lijn te krijgen', beklamt hij. Reynders weet daar alles van. Hij werkte begin deze maand een voorstel uit om komaf te maken met het patchwork van coronamaatregelen en rode zones in Europa. Zijn voorstel om in alle landen dezelfde criteria voor testen, besmettingen en quarantaine te hanteren en een gezamenlijke kaart met ingekleurde zones uit te werken, kreeg deze week veel bijval in het Europees Parlement. Maar de lidstaten zijn nog niet geneigd afstand te doen van hun eigen systeem.

Een portefeuillewissel naar Handel zat er na het vertrek van de Ierse commissaris Phil Hogan uiteindelijk niet in. Maar Reynders zegt

Didier Reynders.

best tevreden te zijn met zijn Europese overstap. Ook al zijn zijn vleugels wat geknipt en valt hij officieel onder de hoede van de 'Isechische vicevoorzitter Vera Jourova. Reynders' huzarenstuk staat eind deze maand op de agenda: een doorlichting van de werking van de rechtsstaat in alle 27 lidstaten. Het rapport van vijf landen, waaronder België, wordt in november besproken door de ministers van Europese Zaken.

Von der Leyen herhaalde woensdag dat 'inbreuken op de rechtsstaat niet getolereerd worden'. 'Europese waarden zijn niet te koop', waarschuwde ze. Maar landen als Polen en Hongarije bij de kraag nemen, blijkt in de praktijk moeilijk en een werk van lange adem.

Wel zegt Reynders voldoende elementen te hebben om binnenkort naar het Europees Hof van Justitie te stappen tegen de tuchtkamer die

Vaak, zoals met Aalst carnaval, werkt overtuigen beter dan een sanctie.

DIDIER REYNDERS
EUROPEES COMMISSARIS
VOOR JUSTITIE

pro-Europese Poolse rechters sanctioneert. Malta, Cyprus en Bulgarije kijken aan tegen een verwijzing naar datzelfde Hof in Luxemburg voor de uitreiking van 'gouden visa'. 'Dergelijke Europese verblijfsvergunningen tegen betaling brengen het vrij verkeer van personen binnen Schengen in gevaar', zegt Reynders.

Voor een onderzoek naar fraude en misbruik van Europese middelen is vanaf volgend jaar een Europees parket bevoegd. Maar een procedure om EU-subsidies te schorsen als een EU-land de rechtsstaat schendt, blijft de grote twistappel. Het Europees Parlement eist zo'n voorwaarde voor de goedkeuring van de nieuwe Europese meerjarenbegroting tot 2027; Hongarije zet de hakken in het zand.

Zelfs tegen steden die homo's en lesbiennes weren, kan Europa alleen onrechtstreeks optreden, via de financiering van zustersteden. Von der Leyen belooft een actieplan tegen racisme en vreemdelingenhaat later dit jaar. 'Vaak, zoals met Aalst carnaval, werkt overtuigen beter dan sancties', vindt Reynders. 'Misschien is een debat over de koloniale periode, zoals in België bezig is, ook mogelijk en nuttig op Europees niveau.'

Het watervaleffect van het aso naar het technisch en het beroepsonderwijs blijft dit jaar beperkt. © KRISTOF VADINO

Fors meer leerlingen in aso door corona

Het aantal leerlingen in het algemeen secundair onderwijs stijgt sterk. Dat blijkt uit de septembertellingen van de onderwijskoepels. Er zijn meerdere verklaringen, maar de coronacrisis weegt het zwaarst.

NORA SLEIDERINK

Steeds meer leerlingen kiezen voor het algemeen secundair onderwijs. Hun aandeel ligt rond 45 procent op de middelbare scholieren. Zowel Katholiek Onderwijs Vlaanderen als het GO! Gemeenschapsonderwijs merkt een stijging. In het katholiek onderwijs gaat het over bijna 3.500 leerlingen meer dan vorig jaar, terwijl het aantal leerlingen in het

technisch en beroepsonderwijs zo-wat gelijk blijft.

In het gemeenschapsonderwijs stijgt het aantal leerlingen in het aso met 2.100. Dat is een stijging van 8,6 procent tegenover vorig jaar. Vooral wetenschappelijke opleidingen doen het goed. Het tso en het bso groeien ook, maar met respectievelijk 4,3 en 5,5 procent.

Het aandeel leerlingen in het aso gaat al even in stijgende lijn, maar dit jaar is de stijging sterker dan anders. Het katholiek onderwijs vermoedt dat bij een gebrek aan fysieke opendeurdagen leerlingen sneller kiezen voor wat vertrouwd is. Doorslaggevend is wellicht dat veel minder B- en C-attesten zijn afgeleverd. Door corona en de lange

Dit is een kwalijke evolutie. We moeten absoluut vermijden dat we ook dit jaar attesteren zonder examens.

WOUTER DUYCK
ONDERWIJSEXPERT (UGENT)

periode van afstandsonderwijs kregen veel leerlingen het voordeel van de tijd. In het aso werden twee derde middel-C-attesten gegeven dan het jaar ervoor, waardoor minder leerlingen moesten zittenblijven. Ook daalde het aantal B-attesten, waarbij leerlingen naar het volgende jaar mogen, met uitzondering van bepaalde studierichtingen. Daardoor blijft het watervaleffect naar het technisch en het beroepsonderwijs dit jaar beperkt.

'Het is een kwalijke, maar onvermijdelijke evolutie', zegt onderwijsexpert Wouter Duyck (Ugent). Zeker in het secundair onderwijs konden veel leerlingen maanden niet naar school gaan. Het eerste, het derde en het vijfde middelbaar keer-

den maar een paar dagen terug naar de schoolbanken. Hoewel examens afnemen mogelijk was, kozen veel scholen ervoor dat niet te doen.

'In de scholen waar geen deftige examinering is geweest, kun je het niet maken de bijl boven te halen', zegt Duyck. 'Het is nu wel zaak om bij code oranje of rood extra voorzieningen te treffen, zodat examens ook dan kunnen doorgaan. Dat is noodzakelijk om het niveau op peil te houden. We kunnen niet nog een jaar zonder te toetsen een attest geven. Dan komt de overgang naar het hoger onderwijs in gevaar en riskeer je dat niet iedereen de juiste startcompetenties heeft. Een slechte oriëntering kan ook tot een niveaudaling leiden.'

Voorlopig blijft code geel voor Brussels onderwijs

Extra veiligheidsmaatregelen voor Brussel zijn voorlopig niet nodig. Dat adviseert het Brussels expertencomité dat donderdag samenkwam. Het onderwijs kan in code geel blijven, maar voor hoelang is niet duidelijk.

NORA SLEIDERINK

'We hebben besloten vooral verder in te zetten op sensibilisering en goede communicatie', zegt Inge Neven, het hoofd van de Brusselse gezondheidsinspectie. 'Zeker tegenover jongeren is het belangrijk hen te motiveren om de maatregelen beter te respecteren.'

Ondanks de problematische situatie in Brussel zien de experten geen noodzaak om aankomende maatregelen te nemen voor de Nationale Veiligheidsraad van volgende week. 'De stijging van het aantal besmettingen in Brussel ligt in lijn met de rest van België', zegt Neven. Wel wordt nagedacht over hoe de maatregelen beter kunnen worden nageleefd. De testcapaciteit opkrikken blijft een aandachtspunt.

Het onderwijs kan voorlopig blijven draaien onder code geel. Scholen kunnen voltdijs openblijven. De adviesgroep RAG raadt Brussel aan een crisisberaad te houden wegens het hoge aantal besmettingen. Maar de Brusselse experten houden zo lang mogelijk vast aan code geel. 'We willen wel nadenken over hoe het veiliger kan, bijvoorbeeld door contactbubbel elkaar zo weinig mogelijk te laten kruisen en erop toe te zien dat jongeren hun mondmasker dragen', zegt Neven. 'Al sluit ik niet uit dat een aantal scholen toch naar code oranje moet schakelen.' In dat geval kunnen de tweede en derde graad van het secundair onderwijs slechts halfdags naar school.

Het hoger onderwijs besliste woensdag om zelfs in dezelfde steden met verschillende kleurcodes te werken, omdat de instellingen het niet eens geraakten. Zo start de Erasmus Hogeschool Brussel in code oranje. De VUB en de KU Leuven campus in Brussel zullen de eerste week in code geel werken en vanaf de tweede week naar oranje schakelen. Vanaf dan kunnen aula's nog maar voor een vijfde gevuld worden.

Neven ziet een mogelijkheid om voor het hoger onderwijs andere kleurcodes te gebruiken dan voor de scholen. 'Eenzelfde kleurcode is makkelijker, maar de uniformiteit is toch al weg. Voor het leerlichtonderwijs is contact toch nog niet iets belangrijker dan voor studenten.' Maandag overleggen de 19 burgemeesters.